

Zvonka Kajba, Osnovna šola Frana Erjavca Nova Gorica

OBRAVNAVA MAZZINIJEVEGA ROMANA *ZVEZDE VABIJO* IN MÖDERNDORFERJEVEGA ROMANA *KOT V FILMU* V 7. RAZREDU

▷ Ker sta aktualna sodobna mladinska romana Mihe Mazzinija *Zvezde vabijo* in Vinka Möderndorferja *Kot v filmu* v slovenskem literarnem prostoru dosegla viden uspeh in se osnovnošolci (po mojih izkušnjah) z naklonjenostjo odzivajo nanju, prikazujem sklop obravnave obeh romanov v 7. razredu. Deli ponujata veliko različnih vsebin in strokovnih terminov tako pri jeziku kot pri književnosti, predpisanih v učnem načrtu za 7. razred, ki jih lahko povežemo v celoto ter tako učenje in delo pri pouku še bolj osmislimo in približamo učencem. V prispevku predstavljam vlogo branja v šoli, učenčevo samostojnost ter aktivnost in pomen učiteljevih nalog ob družbenem kontekstu, ki ga iz virov spoznava učenec. Učenec ima rešene naloge, dobi povratno informacijo o reševanju in ve, kaj mora znati na koncu. O tem napiše spis s strukturiranimi nalogami, ki ga učitelj oceni.

1, Mladinska romana *Zvezde vabijo* Mihe Mazzinija in *Kot v filmu* Vinka Möderndorferja

V prispevku predstavljam sklop obravnave dveh knjig za domače branje v 7. razredu.

Učenci so prebrali mladinska romana *Zvezde vabijo* Mihe Mazzinija, ki so jo v letošnjem šolskem letu sedmošolci dobili pri projektu Rastem s knjigo, in *Kot v filmu* Vinka Möderndorferja. To knjigo imamo na šoli v 7. razredu za domače branje vsako leto, odkar je bila podarjena v omenjenem projektu. Učenci jo z veseljem berejo. Res je, da dostopnost knjig pogosto vpliva na izbiro, a je njuna sodobna vloga dovolj izrazita, da bi ju izbrala tudi sicer. Sta odlični primer aktualizacije družbenega konteksta.

Knjiga, ki jo sedmošolci dobijo vsako leto v projektu Rastem s knjigo, je tudi knjiga za domače branje v tistem letu. Pomembno se mi zdi, da tovrstno priložnost izkoristimo, saj vsak učenec dobi svojo knjigo, ki si mu je ni treba izposojati in v katero si lahko tudi kaj zapiše, označi ter se lahko znova vrača k njej. To je tudi ena izmed poti, kako lahko s šolskim branjem razvijamo empatijo, pozitiven odnos do branja in literature.

Obe obravnavani knjigi sta aktualni in nagrajeni. Sodita v vrh slovenske mladinske literature. Tematika zadeva mlade bralce, prav tako so glavne književne osebe mladi ljudje. Govorita o odraščanju, samopodobi, internetu in virtualnem svetu, prijateljstvu, ljubezni ter o težavah v družini. Takšna problematika je za učence zanimiva, zato učenje lahko poteka

podpičje

ni jez
AO
V
na
1990/1
S
slovenskih
šoli
Vinka
prijateljstvu, ljubezni ter o težavah v družini

hitreje in učinkoviteje. Učencem daje občutek, da je pomembno, kaj dela in misli mlada, odrasčajoča oseba, zato se ob tem pri pouku razvija tudi odnos drug do drugega, med učenci in med učencem in učiteljem. Tako gradimo idejo, da je lahko učenje nujno in prijetno, ne pa nujna muka. V šoli beremo tudi zato, da bi opazovali besedilo, na ravni šolske interpretacije, torej ne vedno in zgolj za zabavo.

2. Obravnava umetnostnih besedil in neumetnostnih besedil o knjigah ter usklajenost z učnim načrtom

Obravnavo sem zasnovala tako, da lahko ob romanih učenci dosežejo cilje, predpisane z učnim načrtom, in spoznajo strokovne pojme: *mladinski roman*, *prvoosebni in tretjeosebni pripovedovalec* (UN, str. 67), *publicistično besedilo katerekoli vrste – intervju* (UN, str. 54), *obnovo umetnostnega in neumetnostnega besedila* (UN, str. 54), *samostalnike moškega spola*, *stalno besedno zvezo* (UN, str. 55), *svojilni in povratni svojilni zaimsek* (UN, str. 55). Ob tem ponovijo oblikoslovje in pravopis ter nadgradijo osrednjo temo iz 6. razreda: *odraščanje in vrstništvo* (UN, str. 35). Spoznajo tudi pojem *primera* (čeprav je to cilj 8. razreda, UN, str. 67). Na takšen način se pri pouku (po vertikali) nadgrajuje in dopolnjuje raba strokovnih pojmov pri jeziku in književnosti.

O obeh knjigah sem poiskala različna neumetnostna publicistična besedila: ocene knjig, intervju z avtorjema, zapisi o avtorjevem odnosu do knjig in branja, časopisni prispevek o nagradi za roman in obrazložitev odločitve o dodelitvi nagrade avtorju (desetnica, Kot v filmu), utemeljitev strokovne komisije za literarne prireditve in razvijanje bralne kulture JAK (Zvezde vabijo). Objavljeni so bili v Pilu, na spletnih straneh Dela in na spletnih straneh Trubarjeve hiše literature. Besedila sem deloma prilagodila za delo pri pouku, da je bila obravnava razumljivejša. Tako gradivo učencem gotovo obogati vedenje o avtorju, saj ni zgolj besedilo samo, ampak ga uvršča v literarnozgodovinski kontekst. Učenec z njim širi tudi svojo zavest o pomembnosti in veljavi svojega naroda.¹

3. Naloge ob branju knjig in samostojno delo

Knjigi učenci preberejo doma. Po navadi začnemo brati v šoli in eno uro beremo skupaj, potem pa zaradi različnih interesov in sposobnosti učencev vsak prebere knjigo do konca sam. Skupno branje je torej motivacijski začetek za kasnejša opazovanja in delo z besedilom. Vselej pa določimo rok, do katerega morajo knjigo prebrati vsi.

Učenci dobijo učni list z nalogami, ki jih samostojno rešijo, preden se lotimo obravnave knjige za domače branje. To velja za obe. Najprej smo obravnavali roman *Zvezde vabijo* in rešili vse naloge, povezane s tem romanom. Sledila je obravnava romana *Kot v filmu*. Nekaj pridobljena znanja iz prvega romana so učenci tako lahko preverili, utrdili in nadgradili

Vir: Möderndorfer, V. (2013). *Kot v filmu*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Vir: Mazzini, M. (2016). *Zvezde vabijo*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

¹ »Poudaril je tudi, da imamo Slovenci izjemno dobro in močno mladinsko literaturo. Naše bogastvo je tudi ilustracija, ki sodi v sam evropski vrh.« (Vinko Möderndorfer: Življenje ni happy end, a se je treba boriti.)

ob nalogah iz drugega romana.

Učenci po roku oddaje pri pouku v skupinah (štirje učenci) preverjajo, pregledujejo in dopolnjujejo svoje odgovore. Ponujen jim je tudi nabor rešitev, s katerimi si lahko dopolnijo svoje odgovore (mapa rešitev nalog po sklopih v razredu).

Naloge (**Primer nalog 1 – Zvezde vabijo**) učence usmerjajo k temu, da knjigo temeljito prebere, pozna vsebino in se zna do nje opredeliti. 1. in 2. naloga² preverjata učenčovo poznavanje književnih likov in vrste književnega dela. V 3. nalogi sem oceno knjige Zvezde vabijo, ki jo je napisala Veronika Šoster³, razdelila na več delov. Učenci jih preberejo in pisno komentirajo posamezne trditve, iščejo primere iz knjige, s katerimi potrdijo ali ovržejo trditve. Predstavljajo književne junake in njihove medsebojne odnose in ob tem oblikujejo svoje mnenje in stališče do zgodbe. Med branjem spoznavajo tudi nove besede, ki jih skušajo razložiti. Učenci te naloge torej rešujejo doma, individualno, med branjem ali po njem.

² http://www.mladinska.com/knjigarna_konzorcij/dogodki/dogodek?etid=1715

³ <http://www.trubarjevahaliterature.si/index.php/rubrike/mlada-kritika/2346-mazzini-ima-talent-zvezde-vabijo-miha-mazzini-mladinska-knjiga-2016-veronika-oster>

Primer nalog 1 – Zvezde vabijo

1. JUNAKI V KNJIGI

Kdo je kdo v knjigi? K vsaki trditvi napiši ime junaka, za katerega to drži.

- ___ Prepričana je, da dobro poje.
- ___ Ukvarja se s fitnessom.
- ___ Je upornica in ne deluje preveč družabno.
- ___ Želi se prijaviti na šov talentov.
- ___ Rad bi prikril nezadovoljstvo nad lastnim pubertetniškim telesom.
- ___ Prijatelji jo skušajo odvrniti od tega, da bi se prijavila na šov, in jo obvarovati pred sramoto.
- ___ Začeta raziskovati virtualni svet in pri tem odkrijeta marsikaj zanimivega.
- ___ Je bila knjižničarka in je izjemno razgledana.
- ___ Nadlegujejo jo starejši fantje iz soseščine.

2. VRSTA KNJIŽEVNEGA DELA

Mazzinijevo pisanje je filmsko in vključuje vse elemente dobrega mladinskega romana – dovolj čustvenega naboja, akcije, malce srhljivosti in seveda humor.

Poišči nekaj primerov iz romana, ki vključujejo te štiri elemente. Na kratko obnovi dogodke iz knjige s temi elementi.

3. IZ OCENE KNJIGE

Preberi posamezne dele iz ocene knjige, ki jo je napisala Veronika Šoster z naslovom *Mazzini ima talent!* in odgovori na vprašanja. Odgovore zapiši v smiselnih in zaokroženih krajših besedilih.

- a. Zgodbe o mladostnikih je na prvi pogled lažje napisati kot tiste »za odrasle«, v resnici pa je potrebno veliko spretnosti, da nagovorijo svojo ciljno skupino. Avtorji namreč radi pozabijo na to, da sami niso več najstniki, zato se spozabijo z uporabo kakšnih predpotopnih izrazov. Mazzini se tega očitno dobro zaveda, saj sam

podobne napake ne stori, nasprotno – uspe mu napisati knjigo za mlade.

Ali se lahko strinjaš s to ugotovitvijo? Navedi nekaj (3–5) primerov iz knjige, s katerimi lahko potrdiš, da je pisatelju uspelo napisati knjigo za mlade oziroma da mu to ni uspelo, če misliš tako. Lahko obnoviš dogajanje, navedeš rabo besed ali lastnosti, povezane z mladimi, ki so zapisane v knjigi.

b. Naslov knjige (nalašč?) spomni na bestseller Krive so zvezde Johna Greena, čeprav se knjigi ne bi mogli bolj razlikovati. Green k zgodbi namreč pristopa na bolj hladen, realističen način in daje prostor uničujoči temi mladostniške bolezni, Mazzini pa piše lahkotneje, bolj optimistično.

Ali poznaš knjigo Krive so zvezde? Si jo prebral?

Kaj pomenijo naslednje besede oz. besedne zveze v zgornjem odstavku: bestseller, realističen način, optimistično?

c. Naslov pa dejansko ni izbran le zaradi boljše promocije, ampak se nanaša na tekmovanje pevskih talentov, ki spominja na X faktor ali Slovenija ima talent in ga avtor poimenuje Zvezde vabijo. Slednje poveže glavni junakinji knjige, dvanajstletno Ano in šestnajstletno Kajo, ki se spoznata v neugodni situaciji.

Opiši, kako sta se spoznali.

Predstavi obe junakinji in njun medsebojni odnos.

č. Sploh prisrčen pa je odnos med Ano in njeno babico, knjižničarko.

Predstavi ga. Čim bolj opiši babico.

d. Dogajanje popestrijo tudi ostali liki, recimo Simon in njegovi prijatelji, pa babičin nov izbranec Tone, ki skrbijo za vedno nove zaplete, tako da se v borih 200 straneh romana zgodi več, kot drugače v kakem dvakrat debelejšem, obenem pa si z lahkoto predstavljamo simpatičen mladinski film, posnet po tej zgodbi.

Na kratko obnovi, kako so Simon in njegovi prijatelji popestrili dogajanje ter kakšno vlogo odigra babičin izbranec Tone.

Naloge (**Primer nalog 2 – Kot v filmu**) so zasnovane tako, da učenci poleg vsebine opazujejo še slog pisanja avtorja. Spoznavajo tudi nove besede, predvsem tujke, ki jih tudi sami kdaj slišijo, njihovega pomena pa velikokrat ne razumejo. Usvajajo termin stalna besedna zveza in pesniško izrazno sredstvo *primera*. Ko učenci spoznavajo primere, usvojijo tudi rabo vejice pred veznikom kot, in to vse iz konkretnih primerov rabe. Za usvajanje teh pojmov je knjiga *Kot v filmu* izjemno primerna, saj jih pisatelj nenehno uporablja. Čeprav je spoznavanje pojma primere cilj 8. razreda, učenci zaradi velikega števila primerov v knjigi s tem nimajo težav.

Primer nalog 2 – Kot v filmu

1. NOVE BESEDE, TUJE BESEDE

Iz romana izpiši vsaj deset novih besed ali tujk, ki se ti zdijo zanimive, in jih razloži.

Primeri:

a) Nenadoma mi je postala jasna še ena skrivnost življenja: punce so lahko prava **inspiracija** za junaštva.

Če jih ni, se junaki spremenijo v bojazljivce. = Punce so lahko pravi **navdih**.

b) Če pa sem prišel v dnevno sobo in jo vprašal, kaj gleda, je rekla: *Neumnosti! Španske nadaljevanke*. **Kič**.

Kič – **delo brez umetniške vrednosti**

c) Ko ga boš nabavljaj, me moraš obvezno **konzultirati**, lahko ti dam dober nasvet. =

Ko ga boš nabavljaj, se moraš obvezno **posvetovati** z menoj, lahko ti dam dober nasvet.

2. STALNE BESEDNE ZVEZE, FRAZEMI

Poišči vsaj deset frazemov in jih razloži.

Primer: Frazem: vreči puško v koruzo – **obupati**

Mama hitro vrže puško v koruzo, ata pa trmasto vztraja tudi, ko mu kakšna stvar ne gre preveč dobro od rok.

3. PRIMERE

PRIMERA je pesniško izrazno sredstvo, v katerem gre za primerjanje dveh stvari na podlagi skupne lastnosti.

Iz romana izpiši deset primer, ki se ti zdijo najzanimivejše.

a) Žele me je dvignil kot zmečkanega komarja.

b) Jaz pišem, kot bi kura brskala po zelo blatnem dvorišču, tako pravi Grizla.

c) In sem položil svojo malo roko v njegovo velikansko. Bilo je tako, kot bi položil kamenček v nakladalno roko največjega bagra.

Ob takšnih nalogah, ki so neposredno povezane s samim besedilom v knjigi, je veliko več možnosti, da učenci poglobljeno preberejo knjigo, ne pa samo prepišejo obnove.

Vsak učenec odda rešene naloge, učitelj jih pregleda. Učitelj pripravi tudi nabor rešitev za naloge. Te naloge frontalno pregledamo tudi pri pouku.

Naslednja naloga (**Primer nalog 3 – Kot v filmu**) od učencev zahteva, da preberejo pisateljevo mnenje o knjigah in pomenu knjig v pisateljevem življenju. Pisno izrazijo svoje mnenje o dani pisateljevi misli. Učenci lahko svoj odnos do knjig primerjajo s pisateljevim, se z njim poistovetijo. Vsak učenčev komentar učitelj pregleda po vnaprej oblikovanih vsebinskih kriterijih. V komentarju na pisateljevo misel o knjigah učenec:

- prepozna vsaj dve lastnosti (knjige imajo v pisateljevem življenju velik pomen, pisatelj je varčeval denar za knjigo, knjige imenuje prijateljice, po pisateljevem mnenju so dobra družba in te bogatijo)
- predstavi svoj odnos do knjig (ali so prijateljice ali so dobra družba ali ga bogatijo);
- napiše smiselno in zaokroženo besedilo, daljše od petih povedi.

Učitelj besedila učencev pregleda in vsakega seznani o vsebinski ustreznosti besedila in o učenčevi pravopisni zmožnosti.

Primer nalog 3 – Kot v filmu

KNJIGA, LJUBEZEN MOJA – PISATELJEVA MISEL O KNJIGI

Preberi in s svojimi besedami komentiraj pisateljevo misel⁴. Tvoj komentar naj bo daljši od petih povedi.

Zelo natančno pa se spominjam, kdaj sem si sam kupil prvo knjigo. Imel sem deset let in težko sem prihranil denar za knjigo Emil in detektivi pisatelja Ericha Kästnerja. Tako se je začela nabirati moja osebna knjižnica. Danes imam zelo, zelo veliko knjig. Knjige so moje življenje. Druženje s knjigami je nekaj najlepšega. Knjige in zgodbe, skrite med platnicami, so moje najboljše prijateljice. Ko si z njimi, nisi nikoli sam. Nikoli te ne

izdajo.

V moji osebni knjižnici je veliko knjig, ki jih še nisem prebral. Veliko pa sem jih. Nekaterih mogoče ne bom nikoli. Vendar sem vesel, da so tu.

Knjige so dobra družba. In potrpežljive so. Čakajo leta in leta, da jih vzameš v roke in prelistaš. In sploh ti ne zamerijo. Ti pa tudi vedno veš, da so tam. Gledaš jih, opazuješ jih in je to včasih tako, kot da si jih že skoraj malo prebral. Tudi neprebrane knjige te bogatijo.

Nenehna možnost so. Kot skrinja zlata, ki stoji v sobi, pa je nikoli ne odpreš, samo veš, da je tam in da si bogat.

Tako je s knjigami, tako je z branjem. Ko prebereš zgodbo, postaneš tudi ti del nje. Zgodba te posvoji. Zato je življenje z branjem bogatejše. Pa ne samo na videz.

Učenci ob vprašanjih o vsebini knjige in književnih osebah (**Primer nalog 4 – Kot v filmu**) dokažejo, da so knjigo prebrali in jo razumeli. Izpisati morajo tudi pet misli iz knjige, ki se jim zdijo zanimive. Učenci rešitve naloge, ki vsebuje vprašanja o vsebini knjige in književnih junakih, preverijo med sabo v skupinah. Če ne najdejo podobnih ali enakih odgovorov, zastavijo po končanem delu v skupini to vprašanje celotnemu razredu. Enako pregledajo tudi nalogo, ki zahteva izpis petih zanimivih misli iz knjige.

Primer nalog 4 – Kot v filmu

1. POGOVORIMO SE

Ob branju odgovori na vprašanja. O njih se bomo pogovarjali pri pouku.

- a) Kako se je kazala mamina slaba volje, slabo razpoloženje?
- b) V čem se razlikuje Velikanov način življenja od življenja Gašperjeve družine?
- c) Kakšna je Velikanova hiša?
- č) Kakšen odnos ima Velikan s ptiči?
- d) Zakaj je Gašper pravzaprav pristal pri Velikanu?
- e) Kaj Velikan Gašperju razkrije?
- f) Kako bi številko 12 povezal z glavnim junakom knjige?
- g) Zakaj se Gašper s svojo sošolko ne pogovarja v šoli? Kako je sošolki ime? Kaj izvemo o njeni družini?
- h) Gašper pravi, da so sošolci v razredu razdeljeni v štiri skupine. Kakšne so te skupine in kdo sodi kam?
- i) Ali je Gašperjeva mama zaposlena?
- j) Kaj je Gašperjeva najljubša hrana?
- k) Kako se Gašperjev oče počuti v svoji službi?
- l) Kako je Gašper preverjal, ali je njegova mama res narkomanka?
- m) Kdo je Marko?
- n) Ali so Gašperjevo mamo ugrabili?
- o) Kdaj in čemu se je Gašperjev oče zelo hitro potegnil po deblu navzgor, kot pravi Gašper, čeprav se je oče vedno gibal bolj počasi?

- p) Čigave so besede: *V tej hiši ni računalnika. Tudi telefona ni. Televizije pa sploh ne?* Kako so vplivale na Gašperja?
- r) Ali je Gašper imel obe babici in oba dedka?
- s) Katere nasvete je zapisal Gašper na koncu v dnevnik? Kakšni se ti zdijo?
- š) Katerega hišnega ljubljence je imel Maks? Kaj vse je znala ta žival?
- 2. MISEL: Iz knjige izpiši še pet misli, ki se ti zdijo zanimive.

4. Naloge po branju knjige – razvijanje zmožnosti kritičnega sprejemanja besedil

Pri obravnavi domačega branja se veliko ukvarjamo tudi z neumetnostnimi besedili.

Z obravnavo intervjuja učenci razvijajo zmožnost kritičnega sprejemanja dvogovornih neumetnostnih besedil. Učenci dobijo razrezan intervju⁵ z Miho Mazzinijem. Njihova naloga je povezati vprašanja z odgovori in se o tem med sabo pogovoriti. Ko intervju sestavijo, odgovorijo na vprašanja (**Primer nalog 5 – Zvezde vabijo**). Nalogi preverjata poimenovalna zmožnost. Povzeti morajo, kar so izvedeli o nagradi modra ptica, ki jo bodo srečali še pri obravnavi Möderndorferja, in razložiti besede iz intervjuja.

⁵ Valentina Plahuta Simčič: Miha Mazzini zmagal z romanom, v katerem je vse pojasnil samo enkrat. Nagrado modra ptica 2016 je dobil za mladinski roman z naslovom *Zvezde vabijo*.

Primer nalog 5 – Zvezde vabijo

**Miha Mazzini zmagal z romanom, v katerem je vse pojasnil samo enkrat.
Nagrado modra ptica 2016 je dobil za mladinski roman z naslovom Zvezde vabijo.**

Valentina Plahuta Simčič

Miha Mazzini pravi, da njegova ameriška agentka že po tem, kolikokrat je neka stvar v romanu pojasnjena, ve, od kod prihaja pisatelj.

V Indiji denimo pisatelji vse pojasnijo šestkrat, Slovenija se menda uvršča med države, kjer je vse pojasnjeno trikrat. Zato se je Mazzini odločil, da bo napisal roman, kjer bo vse pojasnil samo enkrat. Očitno dobičkonosna formula, kajti ta roman, njegov naslov je Zvezde vabijo, je dobil nagrado modra ptica, vredno 12 tisoč evrov. Modra ptica, ki jo podeljuje Mladinska knjiga, je najvišja literarna nagrada v državi, z izjemo velike Prešernove nagrade.

Mladinski romani niso ravno številni v vaši bibliografiji. Kaj vas je spodbudilo k pisanju?

Literarni natečaji ali razpisi me po navadi pripravijo k temu, da pogledam, kaj imam v osnutkih po predalih in bi lahko na hitro dokončal. Tako je bilo tudi z romanom *Zvezde vabijo*. V predalu sem imel mladinski roman, ki je potreboval popravo.

Naslednja stvar pa je moja službena preokupacija z internetom, ki me je privedla do vprašanja, kakšna je prva generacija, ki odrašča priklopljena na virtualno resničnost in ima več virtualnih prijateljev kot pravih. To dvoje se je srečno združilo in nastal je roman *Zvezde vabijo*.

Je bilo težko vživeti se v psiho najstnic?

Odgovor je preprost: če izhajamo s stališča, da smo tako ženske kot moški in najstniki ljudje, potem to ne more biti tako zelo težko.

V resnici pa nisem uspel romana prav zelo testirati na cilji publiki. To je pač slaba plat razpisov, rokopis sem moral oddati pod časovnim pritiskom. Tako sem ga testiral le na nekaj najstnikih in ti so bili videti zadovoljni. Njihove pripombe sem upošteval, ni jih pa bilo veliko.

Kakšen hoče biti roman: poučen, zabaven, napet?

Poučen ne, zabaven in napet pa ja. Pripoveduje o dekletu, ki je prepričana, da je odlična pevka in se zato prijavi na tekmovanje talentov. Toda prijatelji jo prepričujejo, da ni tako in jo poskušajo s tem obvarovati pred sramoto. Bralec ne ve, ali ima prav ona ali oni.

Ste bili nagrade modra ptica veseli?

Zelo vesel, nagrad namreč nisem ravno navajen sprejemati. Še posebej pa sem vesel finančnega dela. Vse svoje knjige vedno na lastne stroške prevedem in glej čudo – tokrat bom denar za prevod dobil kar iz nagrade, ne bo mi treba vanj investirati svoje plače.

Lahko primerjate svoje otroštvo, o katerem pišete v lani izdanem romanu *Otroštvo*, in otroštvo junakinj v romanu *Zvezde vabijo*?

Romana sem res sočasno pisal, a povezave med njima ni. Menim, da so generacije današnjih najstnikov v povsem drugačni situaciji, kot smo bili mi, da je ta njihova nenehna priključenost na virtualno resničnost en velik družbeni eksperiment.

Šele sedaj dobivamo rezultate prvih raziskav o tem, kakšne posledice ima to na mlade. Kaj vse lahko vpliva nanje, pogosto niti ne vemo. V javnost je denimo prišla raziskava, po kateri so otroci mater, ki so si popravile videz z botoksom, sposobni manjše empatije kot otroci drugih mater, in sicer zato, ker so morali gledati v njihove nepremične obraze. Kakšni odrasli bodo otroci, ki nenehno gledajo v ekrane, bo odgovorila prihodnost. Sicer pa je moje otroštvo izgledalo tako, da sem bil prvih pet let življenja s staro mamo zaprt v neki garsonjeri, po tem obdobju pa sem bil od zore do mraka zunaj. Povsem drugačna izkušnja, kot je mladost, ki jo živi današnja mladina.

Naslov *Zvezde vabijo* me malce spominja na *Krive so zvezde ...* So bili pri pisanju na delu kakšni tuji zgledi?

V naslov *Zvezde vabijo* nisem povsem prepričan, priznam, kar nekajkrat sem ga zamenjal. Tujih zgledov nisem imel, romana *Krive so zvezde* nisem bral, prebrala pa ga je moja hči in mi ga priporočila. Res je, da občasno preverim, kaj je v literaturi za mlade popularno, ampak sem pri tem precej površen. Edini trend, ki ga opažam, je, da je mladinska literatura izgubila pridevnik mladinska in da je sedaj to literatura tudi za starejše generacije.

Preberi intervju s pisateljem Mihom Mazzinijem in reši spodnji nalogi.

1. V dveh povedih zapiši vse, kar iz zgornjega besedila izveš o nagradi, ki jo je Miha Mazzini dobil za svoj mladinski roman.

2. S svojimi besedami razloži podčrtane besede oziroma besedne zveze.

a) Mladinski romani niso ravno številni v vaši bibliografiji.

b) Naslednja stvar pa je moja službena preokupacija z internetom, ki me je privedla do vprašanja, kakšna je

- prva generacija, ki odrašča priklopljena na virtualno resničnost in ima več virtualnih prijateljev kot pravih.
- c) Je bilo težko živeti se v psiho najstnic?
- č) Vse svoje knjige vedno na lastne stroške prevedem in glej čudo – tokrat bom denar za prevod dobil kar iz nagrade, ne bo mi treba vanj investirati svoje plače.
- d) V javnost je denimo prišla raziskava, po kateri so otroci mater, ki so si popravile videz z botoksom, sposobni manjše empatije kot otroci drugih mater, in sicer zato, ker so morali gledati v njihove nepremične obraze.
- e) Edini trend, ki ga opažam, je, da je mladinska literatura izgubila pridevnik mladinska in da je sedaj to literatura tudi za starejše generacije.

Učenci s prispevkom iz časopisa Delo o Vinku Möderndorferju in nagradi desetnica za roman *Kot v filmu* razvijajo tudi zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil (**Primer nalog 6 – Kot v filmu**). Prispevek ima naslov Vinko Möderndorfer: Življenje ni happy end, a treba se je boriti⁶. V nalogah (1.–7.) učenci določijo temo besedila ter poglobitve podatke. Z iskanjem danih podatkov razvijajo zmožnost selektivnega branja. 8. naloga razvija poimenovalno zmožnost, ki jo učenci pokažejo tako, da razložijo besede/besedne zveze iz prebranega besedila.

⁶ <http://www.delo.si/kultura/knjizevni-listi/vinko-moderndorfer-zivljenje-ni-happy-end-a-treba-se-je-boriti.html>

Primer nalog 6 – Kot v filmu

Vinko Möderndorfer: »Življenje ni happy end⁷, a treba se je boriti«

Dobitnik desetnice leta 2014 za roman *Kot v filmu* o pisanju, branju, nagradah in prihodnosti.

Društvo slovenskih pisateljev je na slavnostni podelitvi v Novem mestu, kjer se je zbrala večina nominirancev, razglasila dobitnika nagrade za otroško in mladinsko književnost desetnica. Za svoj prvi mladinski roman *Kot v filmu* jo je dobil Vinko Möderndorfer.

Kot je dejal po razglasitvi, nagrade ni pričakoval, je pa za isti roman že prejel modro ptico, ki jo podeljuje Mladinska knjiga. »Vesel sem, ker je to nagrada za mladinsko literaturo in ker sem bil v zelo dobri pisateljski družbi.«

Zanemarljiv pa ni niti vpliv, ki ga ima nagrada na mlade bralce, ki jih moramo naučiti brati in jim vzbuditi ljubezen do branja. »Če jih v teh letih, v najstniških letih navdušimo z našimi prigodami in bodo tudi kasneje posegali po knjigah, mislim, da smo naredili vse.« Poudaril je tudi, da imamo Slovenci izjemno dobro in močno mladinsko literaturo. Naše bogastvo pa je tudi ilustracija, ki sodi v sam evropski vrh.

Kot v filmu

Glavni junak Möderndorferjevega romana *Kot v filmu* je dvanajstletni Gašper, bister fant, ki ga pretresajo pubertetniške tegobe. Ko doma nastopijo težave, ga oče odpelje k čudaškemu, a prijaznemu znancu, ki živi skupaj s svinjo Katarino Veliko. Gašper se tako iz sveta interneta in televizije preseli v svet knjig in življenjskih modrosti in se pri tem počuti kot v filmu.

Po avtorjevih besedah je sporočilo knjige optimistično. »Življenje je zelo lepo, včasih malo zapleteno, mogoče malo zoprno. Življenje ni happy end, nikakor ne, tega ta knjiga noče povedati, je pa lepo in se moramo z njim spopasti in se z življenjem boriti za življenje.«

Njegova dela temeljijo na življenjski izkušnji. Čeprav se zgodbe, ki jih prelije na papir, niso zgodile njemu, si jih ne izmisli. »Načeloma sem mnenja, da je vsako pisanje izpovedovanje osebnih doživetij, postavljanje neklih osebnih vprašanj. Mislim, da je vsako pisanje avtobiografsko pisanje.« Tako je tudi ime glavnega junaka nagrajenega romana iskal v domači okolici in si ga sposodil pri nečaku.

⁷ happy end (angl.) – srečen konec

Pred otroško publiko več treme

Nominirani avtorji so svoja dela pred prireditvijo predstavili na novomeških osnovnih šolah. Möderndorfer je svoj roman tako najprej predstavil svojim največjim kritikom. Dejal jim je, da ga je k branju pritegnil ravno film. »Kot otrok najprej nisem veliko bral, potem pa sem preko filmov postal navdušen nad zgodbami, zaradi katerih sem začel brati knjige.«

Priznava, da se mu zdi pisanje za mladino bolj odgovorno in da je pisati za odrasle drugače, saj se z odraslostjo izgubi otroška iskrenost. »Ko sem pisal ta roman, sem imel tremo, ker se mi je zdelo, da je treba za to publiko, za te bralce pisati najboljše. Strah me je bilo, da ne bom znal. To so naši mladi bralci in je pomembno, da smo z njimi do koca iskreni in da jim damo najboljše, kar znamo.«

Osnovnošolcem je pripovedoval tudi o svojih začetkih, ko je v svojih najstniških letih začel pisati poezijo, katere navdih so bila dekleta. Na njihova vprašanja, kaj si misli o internetu, pa dejal, da se mu računalniki zdijo super zadeva, če jih ne uporabljaš zgolj za igranje igrice. »Še vedno pa imam na morju raje *kufer* knjig kot pa računalniško tablico.«

Z desetnico še srečnejši

Čeprav deluje kot radijski voditelj, televizijski in filmski režiser in je od leta 1981 objavil več kot 30 del s področja proze, poezije, dramatike in esejistike, pravi, da najraje bere. »Gledališče mi je azil, ampak to mi je tudi literatura. Imam to srečo, da lahko počnem oboje. Želim si, da bi imeli vsi ljudje takšno srečo, da bi počeli, kar radi počnejo. Danes sem srečen človek, z desetnico pa sem še srečnejši.«

Preberi zgornje (izhodiščno) besedilo in reši naloge.

1. O čem predvsem govori članek z interneta? Odgovori v eni povedi.

2. Kaj pomeni beseda desetnica v besedilu, ki si ga prebral? Obkroži.

- a) Deseta hči, ki mora z doma po svetu (po ljudskem verovanju).
- b) Nagrada za otroško in mladinsko književnost.

3. Katera trditev o besedilu je pravilna in katera ne?

Če je trditev pravilna, obkroži DA, če ni, obkroži NE.

a) Vinko Möderndorfer je napisal že veliko mladinskih romanov.	DA	NE
b) Nagrado desetnica je pričakoval.	DA	NE
c) Po pisateljevem mnenju imamo v Sloveniji zelo kakovostne mladinske knjige.	DA	NE
č) Vse zgodbe, ki jih piše, si izmišljuje.	DA	NE
d) Pisateljevemu nečaku je ime Gašper.	DA	NE
e) Zaradi filmov in zgodb v njih je začel brati knjige.	DA	NE
f) Pisanje za mladino se mu zdi lažje kot pisanje za odrasle.	DA	NE
g) Že v najstniških letih je napisal kratek roman.	DA	NE

4. Kaj meni pisatelj o tem, kaj je naloga odraslih, da naredijo za mlade bralce? Odgovor napiši s svojimi besedami.

5. Kaj pravi pisatelj o sporočilu nagrajenega romana? Se z njim strinjaš ali ne? Svoj odgovor utemelji.

6. Odgovori na vprašanje.

Kaj pomeni, da je pisatelj prejel modro ptico?

7. Navedi dva razloga, zakaj je Vinko Möderndorfer, kot pravi, srečen.

8. S svojimi besedami razloži podčrtane besede oz. besedne zveze v povedih.

- a) Naše bogastvo pa je tudi ilustracija, ki sodi v sam evropski vrh.
- b) Po avtorjevih besedah je sporočilo knjige optimistično.
- c) Dela Vinka Möderndorferja temeljijo na življenjski izkušnji.
- č) Pisanje je avtobiografsko.
- d) Gledališče mi je azil, ampak to mi je tudi literatura.

Učenci tvorijo obnovo neumetnostnega besedila ob danih ključnih besedah (**Primer nalog 7 – Kot v filmu**), kar zahtevata 1. in 2. naloga. V 3. nalogi učenci sprašujejo po danih odstavkih, napišejo vprašalno poved, ki bo ustrezala danemu odgovoru. Pri tem si pomagajo tudi s slovarčkom težjih besed, ki je naveden pod danim odgovorom.

Primer nalog 7 – Kot v filmu

1. Preberi uvod v intervju, ki ga je novinarka časopisa Delo opravila s pisateljem Vinkom Möderndorferjem.⁸ Med branjem si podčrtaj podatke, ki se ti zdijo najpomembnejši.

»Knjiga mora biti vedno napisana tako zanimivo, da jo lahko berejo bralci vseh starosti,« je ob razglasitvi lanske večernice povedal Vinko Möderndorfer (1958), ki ga poznamo kot plodnega in večkrat nagrajenega vsestranskega ustvarjalca – pesnika, pisatelja, dramatika in režiserja. Ta njegova misel zagotovo velja tudi za njegov prvi mladinski roman *Kot v filmu*, ki je poleg večernice prejel še nagradi modra ptica (2013) in desetnica (2014).

V njem se skozi Gašperjevo pripoved oči odraslih, predvsem staršev, lahko drugače dotaknejo drobcev najstniških pogledov in dilem (četudi jih je v resnici popisal izkušeni odrasli), ob samotarju Maksu, ki živi sredi gozda zgolj s svinjo Katarino Veliko in nešteti knjigami, pa se spomnijo, da smo tako kot Gašper, ki neprestano googla in se s svojo simpatijo in sošolko Tino družijo po skypu, preveč tehnološko odvisni in omreženi. Medtem pa pozabljamo na drobne radosti, ki nas čakajo v dandanes prepogosto pozabljenem svetu brez televizije, mobilnikov in računalnikov. Kaj je v življenju treba, je črno na belem zapisano v Gašperjevem dnevniku, radovednost bralca pa zbudjata tudi posvetilo »za nečaka Gašperja, ki je čisto drugačen« in avtorjeva spremna beseda, ki razkriva delček njegove intimne.

2. Zgornje besedilo obнови tako, da bo krajše za polovico. Obnova naj bo dolga približno 90 besed. Vanjo vključi naslednje besede.

knjiga – bralci vseh starosti	Vinko Möderndorfer	Gašperjev dnevnik
mladinski roman Kot v filmu	večernica, modra ptica, desetnica	Gašperjeva pripoved
najstniški pogledi in dileme	tehnološko odvisni in omreženi	večkrat nagrajeni vsestranski ustvarjalec

3. Preberi odgovore Vinka Möderndorferja na vprašanja novinarke. Postavi se v vlogo novinarke in ob vsakem odgovoru oblikuj ustrezno vprašanje.

⁸ <http://www.delo.si/kultura/knjiga/iz-sveta-mladih-v-katerem-ni-casa-za-iskrene-odnose.html>.

Vedno sem nameraval napisati zgodbo ali roman, v katerem bo glavni lik najstnik ali mlajši najstnik. Svet odraščajočih mladih se mi je zdel še posebno zanimiv, sploh pa v času, ki ga živimo, v katerem ni časa za res iskrene odnose. Vse nekam drvi, se preriva, rine na vrh ... Odraščajoči človek pa je sam. Anonimni razpis Mladinske knjige (Modra ptica) pa me je spodbudil, da sem začel pisati prej, kot sem mislil. In tako je nastal roman Kot v filmu. Nečak Gašper mi je posodil ime in začelo se je.

SLOVARČEK: **anonimen** – ki ni naveden z imenom in priimkom, brezimen

Moram povedati, da pisanje za otroke oziroma za najstnike ni zelo drugačno, kot če pišeš roman za tako imenovane odrasle. Zgodba je zgodba. Roman je roman. Razlika je v resnici samo v tem, da se zgodba dogaja okrog življenja zelo mladega človeka. Kar pomeni, da se mora pisatelj poglobiti, vživeti v posebno psihologijo, v poseben svet, ki ga živijo najstniki, in ta svet je drugačen kot svet štiridesetletnika. Podobno bi bilo, če bi pisal o starcih. Vživeti se v svet junakov romana, ga raziskati, se poglobiti v čustveni svet starih ljudi ... To je vse. Res pa je, da to včasih ni lahko. Kljub vsemu počasi pozabljamo (pa ne bi smeli) otroka v sebi, in zato ga mora pisatelj, ki piše takšno zgodbo, spet najti.

Na začetku je bila trema. Ampak saj je vedno. Premagaš pa jo tako, da stisneš zobe in se vržeš v zgodbo. Premagaš jo tudi tako, da si upaš napisati kakšno neumnost, ki jo pozneje popraviš (ali pa tudi ne). Ne spomnim se, kako dolgo je nastajal roman Kot v filmu. Kot vsak roman. Imel sem srečo, da takrat nisem delal v gledališču in sem lahko bolj skoncentrirano pisal. Pol leta? Mogoče malo več.

SLOVARČEK: **skoncentrirano** – osredotočeno

Pišemo, vsaj jaz, vedno zaradi sebe, zato da bi sebi povedali nekaj. V resnici nikoli ne razmišljam o bralcu. Ne pišem za bralca. Pišeš roman, ker te spodbudi natečaj za roman, vendar trdiš, da ne pišeš za bralca. Pa je to vseeno res. Pišem zato, da bi sebi povedal nekaj, da bi sam pri sebi nekaj razčistil, da bi povedal, kaj si mislim o svetu, o odnosih med ljudmi itd. In tako sem pisal tudi roman Kot v filmu. To ni moja osebna biografska zgodba, še manj od mojega nečaka Gašperja, ki je junaku posodil ime, hkrati pa je sestavljena tudi iz mojih zelo osebnih biografskih izkušenj. Pa iz izkušenj ljudi, ki so mi pripovedovali o sebi, iz opazovanja, gledanja filmov, branja knjig. Vse to vpliva na nastajajočo zgodbo. In še veliko domišljije je zraven. Veliko izmišljenega. Vendar vse to mora biti pregneteno tako, da je verjetno, da je pretresljivo, do solz smešno, skratka polno življenja. Bralec, čeprav ne misliš nanj, mora vsemu temu verjeti. V zgodbi mora najti svojo zgodbo. Če se to zgodi, se zgodi čudež. Zgodba je dobra. Če pa se to ne zgodi, zgodba roma v predal in je bila res in dokončno napisana samo za pisatelja. Pisanje je takšno čudovito izmišljanje!

SLOVARČEK: **biografski** – življenjepisen

Priznanj nisem pričakoval. Bil pa sem zadovoljen z romanom. To je najpomembnejše. Ko so priznanja prišla, sem bil iskreno vesel. Še bolj pa sem bil vesel, ker so se z mano veselili tudi nekateri kolegi, ki se ukvarjajo s takšnim pisanjem in so brez dvoma večji mojstri od mene. To mi pomeni največ.

Žal zaradi zasedenosti v gledališčih nisem kaj dosti hodil po šolah. Kjer pa sem bil, je bilo vedno zelo zanimivo in dinamično. Bolj kot sicer. Očitno je mlade bralce zgodba pritegnila. Zelo so se poistovetili z glavnim junakom Gašperjem. Spraševali so me marsikaj. Spomnim se vprašanja neke deklice. V romanu namreč

- nastopajo tudi žival Katarina pa pes buldog pa cela ptičja republika se vplete v zgodbo. Ta deklica me je
- vprašala, kaj imam rajši, živali ali besede. To se mi zdi izjemno vprašanje. Brez pomišljanja sem ji odgovoril,
- da imam raje živali.

V življenju se problemi ne uredijo sami od sebe. Probleme moramo urediti sami. Nekatere zmoremo, drugih ne. Pa vendar življenje teče naprej in samo naprej. Že to je optimistično. Nekatere hude reči, ki se nam zgodijo, življenje uredi tako, da enostavno teče naprej. Ne ustavi se. Babica mi je rekla: čas zaceli vse rane. To je zelo res. Res, da včasih ostanejo brazgotine. Te brazgotine naredijo, da smo malo pametnejši, močnejši, zrelejši. Včasih. Ne vedno.

Kadar pa spremljamo zgodbo mladega junaka, ki je star dvanajst let, potem vse to še bolj velja. Ne gre za sprijaznjenje s težavo, gre za to, da se mladost hitro celi. Starši se ločijo. Velik šok! Boli! Ne veš, kaj se dogaja, kakšno bo življenje zdaj, vse se zruši. Potem pa ugotoviš, da je to še bolje. Imaš oba starša na drugačen način, mogoče sta zdaj s tabo še bolj intenzivno. Ali pa ti ostane samo en starš in zato spoznaš nekaj o ljubezni, nekaj o človeškem značaju, nekaj o hudi stiski. Včasih čez noč odrasteš, in to je v redu, včasih jokaš in spoznaš, kakšne so resnične solze, včasih pa greš samo naprej.

In zelo res je, da greš lažje naprej skupaj, če najdeš svoj par. V dvoje je svet lahko pravljica.

SLOVARČEK: **optimistično** – pozitivno, **intenziven** – ki poteka, se opravlja z veliko energijo in koncentracijo

Zanimivost v zvezi z romanom *Kot v filmu*? Ja. Zaradi romana *Kot v filmu* mi je urednica Alenka Veler naročila nov roman. Je že izšel: Kit na plaži.

5. Naloge po branju knjige – razvijanje jezikovne in skladenjske zmožnosti

Učenci z različnimi nalogami poleg zmožnosti kritičnega sprejemanja besedil, zmožnosti selektivnega branja in zmožnosti tvorjenja besedil razvijajo tudi jezikovno (poimenovalno, skladenjsko, pravopisno zmožnost) in slogovno zmožnost.

V nalogah so smiselna in zaokrožena besedila o knjigah, ne pa samo posamezne, med seboj nepovezane povedi. Poleg tega, da si s takšnimi nalogami učenci razvijajo skladenjsko in pravopisno zmožnost, učencu pomagajo tvoriti tudi neumetnostno besedilo o obravnavanih knjigah.

Naloge, povezane z romanom *Zvezde vabijo*, (**Primer nalog 8 – Zvezde vabijo**) razvijajo in preverjajo skladenjsko zmožnost, saj morajo učenci povedi dopolniti s pomensko in oblikovno praviimi besedami. 1. naloga zahteva sklanjanje pisateljevega imena in priimka – samostalnikov moškega spola in poznavanje rabe svojilnega in povratnega svojilnega zaimka, kar je po učnem načrtu cilj 7. razreda. 4. naloga razvija pravopisno zmožnost.

Primer nalog 8 – Zvezde vabijo

1. Ime in priimek pisatelja zapiši v ustrezni obliki. Obkroži tudi pravilno obliko zaimka: svojilni zaimek ali povratni svojilni zaimek.

- a) _____ je izjemno ploden pisatelj, scenarist, režiser in kolumnist, ki je bil za *svoje/njegovo* delo večkrat nagrajen.
- b) Knjige _____ namenjene odraslim, so prevedene v številne jezike. Roman *Zvezde vabijo* je *svoj/njegov* drugi mladinski roman.
- c) Z _____ so se pogovarjali tudi *njegovi/svoji* mladi bralci.
- č) Pisatelju _____ so podelili nagrado modra ptica 2016. *Njegove/Svoje* nagrade se je razveselil.
- d) O pisatelju _____ prej nisem vedel veliko.
- e) Sedaj ko sem *njegovo/svojo* knjigo prebrala, bi si želela spoznati pisatelja _____.

Izpiši vse sklonske oblike po vrsti.

2. Iz pisateljevega priimka tvori svojilni pridevnik. Pazi na pravilni zapis (-j).

Mazzini – _____ (roman)

3. V spodnje besedilo vstavi besede oz. besedne zveze v ustrezni obliki.

Utemeljitev strokovne komisije za literarne prireditve in razvijanje bralne kulture JAK:

Mladinski roman _____ (Miha Mazzini) *Zvezde vabijo* govori o _____ (najstniško življenje), _____ (ujet) med željo po slavi in željo po bližini. V _____ (ospredje) so najstniki, ki si prizadevajo za priznanje v družbi, uresničitev _____ (svoje sanje) in – vsaj podzavestno – za to, da bi lahko bili tudi v resničnem svetu takšni, kakršni so, in ne takšni, kakršne jih želijo _____ (videt/videti) in _____ (imet/imet) drugi.

Besedilo bo s svojo _____ (večplastna pripoved) nagovorilo tako zahtevnejše mlade bralce kakor tudi tiste, ki so jim knjige večinoma tuje. Ta knjiga pripoveduje zgodbo vsake najstnice in _____ (vsak najstnik) ter literaturo skoraj povsem približa _____ (osnovnošolci).

4. V besedilu manjka 10 vejic. Vstavi jih.

Roman je napisan spretno in bralca potegne vase. Giblje se med ganljivo pripovedjo o odraščanju ter napeto malone detektivsko zgodbo ki na koncu razkrije kdo so in kdo niso pravi prijatelji. Pri tem poudari da nihče ni tak kakršen se zdi. Največ kar človek premore, so bližnji ljudje strasti in talenti ki na trenutke – zaradi strahu, malomarnosti ali neprijazne okolice – zakrniijo a so vendarle edino česar nam nihče ne more vzeti.

Naloge (**Primer nalog 9 – Kot v filmu**) razvijajo jezikovno in slogovno zmožnost za izboljšanje sporazumevalne zmožnosti. 2. naloga razvija poimenovalno možnost, ki jo učenci pokažejo tako, da tvorijo pridevnike iz danih samostalnikov. S 1., 6., 10. in 11. nalogo učenci pokažejo skladenjsko zmožnost tako, da povedi dopolnijo s pomensko in oblikovno pravilnimi besedami. Gre za sklanjanje samostalnikov moškega spola (1. naloga) in rabo navezne oblike osebnega zaimka, ki se veže s predlogom (6. naloga).

Besedili 10. in 11. naloge učencem pomagata pri obnovi knjige, določanju teme, o kateri govori, predstavitvi glavnega književnega junaka in prepoznavanju sporočila, ki ga prinaša. Nalogi ponujata bogato besedišče, ki ga lahko uporabijo, ko pišejo svoja besedila o knjigi.

4., in 7. naloga preverjata pravopisno zmožnost. Učenci uporabljajo pravilna

končna ločila in vejico v večstavčnih povedih ter ustrezno veliko začetnico pri lastnih imenih. 7. naloga vsebuje najpogostejše napake učencev tega razreda pri zapisovanju besed.

3., 5. in 9. naloga preverjajo skladenjsko in pravopisno zmožnost učencev. Hkrati pa iz besedila v 9. nalogi učenci izvejo tudi podatke o tem, kako je pisatelj Vinko Möderndorfer kot otrok začel brati in kako je vzljubil knjigo, kar je zanje lahko aktualno. Svoje odraščanje in svoj odnos do knjig lahko primerjajo s pisateljevim.

8. naloga učence opozarja na ponavljanje besed, ki je neustrezno. Besedilo te naloge je besedilo nekega sedmošolca. Učenci vrednotijo besedilo in predlagajo izboljšave oz. popravke. S tem ko morajo učenci popraviti besedilo – ga napisati tako rekoč znova, pokažejo zmožnost tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil. Tvorijo smiselno, razumljivo, ustrezno, učinkovito in pravilno besedilo.

Primer nalog 9 – Kot v filmu

1. Povedi dopolni s pisateljevim imenom in priimkom v ustrezni obliki.

- a) Natančno sem prebral mladinski roman _____.
- b) O _____ sem izvedel veliko zanimivega.
- c) Nagrado so podelili _____.
- č) Z _____ so se pogovarjali novomeški osnovnošolci.
- d) _____ je osebno spoznala, ko je obiskal šolo.

2. Iz danih samostalnikov *Vinko, Möderndorfer, Gašper, bralec, življenje* tvori pridevnike.

3. V spodnjem vprašanju in odgovoru je šest napak. Najdi in popravi jih.

Novinar: Roman kot v filmu ni vaš prvi poskus ustvarjanja za otroke, je pa verjetno prvi poskus pisanja za mladino.

V. Möderndorfer: Ja, zagotovo je to prvi poskus pisanja najstniškega romana. Sicer se kot pesnik in pisatelj, odkar pomnim, ukvarjam z literaturo za otroke, vendar sem se v svojih zgodbah do zdaj ukvarjal le z predšolskimi otroci. Nekako se mi je zdelo, da ne znam pisati za najstnike in nikoli nisem bil deležen dobre spodbude. Pri pisanju tega romana pa mi je precej pomagal tudi nečak Gašper.

4. V besedilo (sestavljeno je iz vprašanja in odgovora) vstavi ustrezna ločila in veliko začetnico.

Ali to pomeni da roman vsebuje tudi biografske prvine to ne mi je pa Gašper pomagal pri spoznavanju jezika najstnikov njihovega načina razmišljanja pomembno je da se potopiš v njihov svet le tako jih lahko spoznaš zdi se mi da gre za zanimiv dinamičen hkrati pa tudi travmatičen svet znotraj katerega mora vsak otrok najti svoj prostor odraščanja nekateri to storijo lažje drugi težje najstniki imajo velike probleme pri odraščanju nam odraslim pa se sploh ne zdijo veliki ob vsem skupaj pa se je bilo lepo spomniti na leta mojega odraščanja samo zgodbo sem že dlje časa nosil v glavi glavna spodbuda da jo tudi napišem pa je bil prav natečaj za modro ptico.

5. V vsaki povedi je ena napaka. V vsako poved vstavi tudi vejico.

- Pravi prijatelj ti nikoli ne bo naredil kaj hudega če mu ti ne boš.
- Pomaga ti pri rečeh če kaj ne veš.

- Vsi imamo težave ki se z njimi moramo spoprijeti.
- Dobro je sprejel in prebolel ločitev česar jaz ne bi upala tako hitro.
- Ona je njegova prijateljica ki se z njo pogovarja po skypu.
- Bal se jo je saj je pred njo splezal na drevo.
- Roman ima bogato zgodbo ki jo v vsaki knjigi ne najdemo.

6. Namesto daljših oblik osebnega zaimka uporabi krajše. S predlogom jih poveži v eno besedo.

Primer: Maks je za njega kupil kolo. – Maks je zanj kupil kolo.

Ni dovolil, da bi to vplivalo **na njega**.

Najlažje bi se vživela **v njega**.

Sošolci so se spravili **nad njega**.

Priznal je, da je zaljubljen **v njo**.

7. Obkroži pravičen zapis.

strašljiv – strašliv

violična – vijolična

uživeti – vživeti

vlom – ulom

vztrajati – vstrajati

kdaj – gdaj

domišljija – domišlija

prijateljica – prijatlica

nekdo – negdo

ne smeš – nesmeš

neboš – ne boš

ne bi – nebi

ne bo prišel – nebo prišel

ne ve – neve

nemore – ne more

v redu – vreu

ne smemo – nesmemo

književni junak – kniževni junak

Slovenske knjige – slovenske knjige

dvanajstletni fant – dvanajst letni fant

8. Izboljšaj povedi. Lahko jih tudi preoblikuješ in zapišeš novo besedilo.

Glavna književna oseba je Gašper, ki še nima dvanajst let. Odlomek govori ravno ta fant, ki v razredu ni najbolj priljubljen, ki se pogovarja s punco, ki mu je všeč, samo po skypu, ki ima učiteljico, ki mu pravi, da piše kot kura, ki taca po blatu.

9. Dopolni manjkajoče dele besed. Besedo z manjkajočimi deli zapiši znova.

K_ sem začel hodit_ v osnovno šolo, sem zelo slabo bral in nisem rad bral. Branje se mi je zd___ neumno in zelo do___časno opravilo. Potem pa se je nekako o_prlo, najbrž zaradi moje trmaste mame, ki me je vsak teden ___ekla v k___žnico in me na_duševala nad različ___ zgodb___. Na začetku ni bilo velikega ___peha, zato je moja zvita mama p___kusila ___stripi. V mojih šo_skih letih strip ni bil najbo___ zaže___en, saj je ve___al za branje, ki otroke kvari in poneum___a. Preko stripov, kjer je branje oprem___eno ___sličicami, sem se za___ubil v zgodbe in potem seveda v k___ige. Tako da ___ubezen do knjig ni bila ljubezen na prvi pogle___. Razvijala se je počasi in do_go časa tako, kot se pač rojevajo zrele in prave ljubezni. V najstniških letih, prav_aprav že prej, sem odkril knjige Karla Maya. Nis_m jih bral, go_tal sem jih, požiral eno za drugo, da sem komaj dihal. Knjige so postale moj zajt_rk, malica, kosilo in več_rja. Pa še poobedek.?

10. Obkroži ustrezno obliko.

Glavna oseba je skoraj **dvanajst letni/dvanajstletni** Gašper. Živi z **materjo/matero** Majdo in očetom Jožetom in navzven delujejo kot povsem običajna družina. Gašper sicer pogreša toplino nekdanjih dni, a se obenem privadi **maminem otožnem/maminemu otožnemu** razpoloženju in pogosti očetovi odsotnosti. Zato pogosto gleda različne filme, v svet pa se obrača predvsem prek svetovnega spleta; **z njegovo/s svojo** po-

močjo sam išče pomene neznanih besed in preko skypa komunicira **z/s** sošolko Tino, s katero pa se v šoli ne **družijo/družita**. Enoličnost dni prekine prepir med obema **staršema/staršoma**, ki mu sledi **materin/materni** odhod v neznano.

Gašperja oče odpelje k čudaškem/čudaškemu neznancu Maksu, ki živi v barvni hiši sredi gozda. Prijazen neznanec, **kateremu/ki mu** Gašper zaradi ogromnega telesa pravi kar Velikan, si hišo, v kateri je vsaka soba pobarvana z drugo barvo, deli s svinjo Katarino Veliko. Sicer zelo rad kuha nenavadne jedi in obiskuje gozdne ptice.

Maks ima v **vsakem/vsakemu** prostoru ogromno knjig, nima pa telefon, televizijo in računalnik/ telefona, televizije in računalnika. Ima pa ogromno časa, da z **Gašperjom/Gašperjem** razpravlja o marsičem ...

Gašper ni niti slutil, da bo na tako **idiličnemu, skoraj pravljličnemu/idiličnem, skoraj pravljličnem** kraju prišel do tako nepričakovane resnice, **katera/ki** mu je spremenila utečeno življenje. V enem samem **poletju/polletju** se mu je zgodilo več kot v vseh filmih skupaj.¹⁰

11. V obrazložitev odločitve o dodelitvi nagrade desetica Vinku Möderndorferju ustrezno vstavi spodnje besede, da bo nastalo smiselno besedilo.

bralčev	Katarina Velika	bogata domišljija	presenetljiv razplet	informacije
doma	kokoši	mladinski roman	postavljalski sošolci	internet
člani	sošolka Tina	življenjske modrosti	čudaški, a prijazni znanec	zazrta
knjige	filmski liki	pubertetniške nadloge		

Junak Möderndorferjevega (1) ____ Kot v filmu je dvanajstletni Gašper, bister fant, ki ga pretresajo (2) ____, povezane tudi s primitivnimi ustrahovanji (3) _____. Kmalu opazi, da je (4) ____ nekaj narobe. Mama je vse bolj sumničava in (5) ____ vase, oče pa vse večkrat nepojasnjeno odsoten z doma. Ker ima Gašper (6) ____, si – čeprav v sebi že sluti razloge neurejenih družinskih razmer – izmišljuje napete črnohumorne prizore, v katerih ob karikiranih (7) ____ nastopajo (8) ____ njegove družine. Pri reševanju težav mu je v pomoč tudi (9) ____, neizmeren vir (10) ____ in edina prava povezava s skrito simpatijo, (11) _____. Ko družina razpade, ga oče odpelje k (12) ____, ki skupaj s svinjo (13) ____ in (14) ____ domuje v barviti gozdni hišici. Gašperjevo življenje se v svetu brez interneta in televizije – zato pa z množico (15) ____ in (16) ____ – močno spremeni. Napeta in gladko tekoča zgodba, polna humorja, grenkih resnic in nevsiljivih samopremislekov o sodobnem času in prostoru, nam na koncu postreže s (17) ____ in z Gašperjem, pa tudi z (18) ____ novim, pristnejšim pogledom na svet.

Naslednji sklop nalog (**Primer nalog 10 – Kot v filmu**) se navezuje na Möderndorferjev intervju Iz sveta mladih, v katerem ni časa za iskrene odnose. Naloge razvijajo skladenjsko zmožnost; v 1. nalogi učenci spreminjajo odvisni govor v premege, v 2. nalogi ozavešča odpravljanje ponovitev in ugotavlja, na kaj se nanašajo podčrtane besede. Ozavešča rabo kazalnih in oziralnih zaimkov.

Primer nalog 10 – Kot v filmu

1. Spodnje povedi zapiši tako, da uporabiš premi govor.

Deklica me je vprašala, kaj imam rajši, živali ali besede.

Brez pomišljanja sem ji odgovoril, da imam raje živali.

¹⁰ Prirejeno po Wikipediji.

2. Preberi spodnje povedi. Ugotovi, na kaj se nanašajo podčrtane besede.

Svet odraščajočih mladih se mi je zdel še posebno zanimiv, sploh pa v času, ki ga živimo, v katerem ni časa za res iskrene odnose.

Vedno sem nameraval napisati zgodbo ali roman, v katerem bo glavni lik najstnik ali mlajši najstnik. Ob nastanku tega romana sem bil z njim zadovoljen. To je najpomembnejše. Ko so priznanja prišla, sem bil iskreno vesel. Še bolj pa sem bil vesel, ker so se z mano veselili tudi nekateri kolegi, ki se ukvarjajo s takšnim pisanjem in so brez dvoma večji mojstri od mene. To mi pomeni največ.

Žal zaradi zasedenosti v gledališčih nisem kaj dosti hodil po šolah. Kjer pa sem bil, je bilo vedno zelo zanimivo in dinamično.

3. Odgovori.

Ko je pisatelj govoril o tremi pred začetkom pisanja knjige za mlade, je poudaril, da tremo premagaš tako, da stisneš zobe in se vržeš v zgodbo.

Kaj je hotel povedati s tem? Kaj torej pomenita podčrtani stalni besedni zvezi oz. frazema?

Ena izmed nalog (**Primer nalog 11 – Zvezde vabijo**) od vsakega učenca pričakuje, da si po obravnavi domačega branja izbere odlomek iz knjige. Na kratko ga obnovi in predstavi, zakaj ga je izbral ter kaj mu sporoča. Učenci v parih predstavljajo drug drugemu svojo nalogo. Učenec poslušalec po spodnjih kriterijih ovrednoti nastop svojega sošolca. Vlogi nato zamenjata. O podanem in prejetem vrednotenju se pogovorita.

Primer nalog 11 – Zvezde vabijo

ZVEZDE VABIJO – PREDSTAVITEV ODLOMKA IN UTEMELJITEV IZBIRE

KRITERIJI USPEŠNOSTI:

USPEŠNO NEUSPEŠNO

Učenec tvori smiselne in slovnično pravilne povedi.

Učenec povedi med seboj poveže.

Učenec obnovi odlomek s svojimi besedami.

Učenec izrazi svoje mnenje o vsebini odlomka.

Učenec svoje mnenje utemelji.

Učenec uporablja bogato besedišče, ki smo ga obravnavali, ko smo se pogovarjali o knjigi v šoli.

Učenec govori v knjižnem jeziku.

Učenec s svojim pripovedovanjem pritegne poslušalca.

Menim, da se je učenec na svojo predstavitev pripravil.

Kaj mi je bilo pri predstavitvi všeč? Navedi tri stvari.

Kaj predlagam učencu, kako lahko izboljša svojo predstavitev?

6. Naloge po branju knjige – usvajanje literarnovednega znanja

Obravnavo romanov zaključimo tako, da frontalno dopolnimo zapis (**Primer nalog 11 – Zvezde vabijo in Kot v filmu**) o razčlembi vsakega romana in povzamemo, kaj so se med obravnavo učenci naučili.

Primer nalog 11 – Zvezde vabijo in Kot v filmu

Miha Mazzini: ZVEZDE VABIJO – O ROMANU

1. VRSTA BESEDILA: mladinski roman

Roman je najobširnejši _____, v katerem je _____. Ta roman pa je mladinski, saj _____. Zvezde vabijo so napet in zelo berljiv roman, ki se lahko bere kot detektivka, kot socialni ali ljubezenski roman.

2. KNJIŽEVNE OSEBE/KNJIŽEVNI LIKI/KNJIŽEVNI JUNAKI (glavne in stranske)

3. TEMA/TEMATIKA (o čem govori)

odraščanje

samopodoba (podoba, ki jo ima posameznik o sebi)

internet in virtualni svet

prijateljstvo in ljubezen

svet staršev in starih staršev ter njihova (ne)vzgoja mladostnikov

4. PRIPOVEDOVALEC – (Prvoosebni ali tretjeosebni?)

5. OSREDNJA IDEJA oz. SPOROČILO KNJIŽEVNEGA DELA

Govori o samopodobi mladostnikov, ki so nesamozavestni in velikokrat preplašeni. Čeprav veliko komunicirajo preko spleta in nenehno dobivajo informacije ter nove stike, so v resnici odtujeni in osamljeni. Svet elektronskih sporočil jih oddaljuje od bližnjih. Ujamejo se v virtualni svet, kjer so možne lažne identitete in obstajajo vdori v zasebnost. Te v zgodbi izvajata obe strani, dobronamerni in tisti, ki so slabonamerni in želijo manipulirati z drugimi. Na koncu premagajo nasprotja in so vsi na isti strani.

Na drugi strani je prijazni svet starih staršev in staršev, ki imajo različne težave: so pred ločitvijo, socialno ogroženi, garači od jutra do večera. Tako so brez časa za vzgojo. Izjemi predstavljata načitana babica in njen novi fant.¹¹

a) sporazumevajo se: _____

b) želijo s preračunljivim dejanjem goljufati in zavajati: _____

c) biti oddaljen drug od drugega: _____

č) razgledan; tak, ki veliko bere in veliko ve: _____

d) neresnično predstavljanje: _____

e) svet, ki poteka v računalniškem okolju ali na internetu in posnema resničnost: _____

f) mnenje, ki ga ima človek o sebi: _____

¹¹ Prirejeno po: <http://www.rtvsl.si/kultura/beremo/miha-mazzini-zvezde-vabijo/400521>.

Vinko Möderndorfer: KOT V FILMU – O ROMANU

1. VRSTA BESEDILA: mladinski roman

Roman je najobširnejše prozno delo, v katerem je veliko dogodkov, več oseb, več različnih dogajalnih prostorov, zajema daljše časovno obdobje.

Ta roman pa je mladinski, saj ...

2. KNJIŽEVNE OSEBE/KNJIŽEVNI LIKI/KNJIŽEVNI JUNAKI:

Glavna književna oseba je ..., ki je (vsaj 5 lastnosti)

Stranske književne osebe so

3. DOGAJALNI ČAS IN PROSTOR (kje in kdaj se zgodba odvija)

4. TEMA/TEMATIKA (o čem govori)

odraščanje, odnosi med sošolci – sprejetost/izločenost iz družbe, vloga interneta v sodobni družbi, nesoglasja v družini (ločitev staršev in spoznanje resnice o biološkem očetu)

5. PRIPOVEDOVALEC – prvoosebni

6. OSREDNJA IDEJA oz. SPOROČILO KNJIŽEVNEGA DELA

7. BOGATOST JEZIKA V KNJIGI

- nove besede/tujke

7. Naloge po branju knjige – razvijanje zmožnosti tvorjenja besedil in ocenjevanje

Besedila iz tako oblikovanih nalog učencem pomagajo tudi pri obnovi knjig, določanju teme, o katerih govorita knjigi, predstavitvi junakov in prepoznavanju sporočila, ki ga prinašata knjiga. Naloge učencem ponujajo bogato besedišče, ki ga lahko uporabi, ko piše svoja besedila o knjigi. Na takšen način učenci razvijajo zmožnost, da znajo to, kar vidijo in razumejo, tudi ubesediti. Menim, da takšno delo pri pouku in tako zasnovane naloge omogočajo učencem, da se bolj posvečajo poglobljenemu in manj površinskemu branju, poleg razumevanja besedil pa tudi njihovemu analiziranju in sklepanju iz njih.

Učenci so po končanem sklopu ocenjeni, notranje pri pouku, tako da pišejo samostojno besedilo o prebranih knjigah – šolski spis s strukturiranimi navodili. Dobijo kratek odlomek iz knjige in navodila za pisanje.

Pred ocenjevanjem učenci tvorijo tudi besedilo – pripravo na spis ob navodilih (**Primer nalog 12 – Kot v filmu**). Še prej preberejo besedilo, ki ga je neki učenec napisal po teh navodilih. Učenci vrednotijo besedilo in predlagajo izboljšave oz. popravke. Ko morajo učenci popraviti besedilo – ga napisati tako rekoč znova, pokažejo zmožnost tvorjenja enogovornih ne-umetnostnih besedil. Tvorijo smiselno, razumljivo, ustrezno, učinkovito in pravilno besedilo.

Besedilo učencem pregledam in jim dam povratno informacijo o vsebinski in pravopisni ustreznosti besedila.

Primer nalog 12 – Kot v filmu

A. PRIPRAVA NA SPIS

Natančno preberi odlomek in navodila za pisanje spisa. Spis naj ima naslov **ZGODILO SE MI JE ...** Upoštevaj vsa navodila.

POSKUS Z DNEVNIKOM 4

DA NE POZABIM!

Zgodilo se mi je ... Nekaj najbolj groznega. Nisem še videl filma, kjer bi bilo tako grozno, kot je bilo meni na tisti jasi. Zakaj me je ata pripeljal sem? Zakaj se nisem uprl? Zakaj vedno dovolim, da počnejo z mano, kar se jim zljubi? Samo zato, ker so odrasli? Zato ker sem otrok? Zakaj sem vzel kolo? Zakaj sem bil tako navdušen nad barvami pa nad velikanovo kuharijo ...? Pojma nimam, kako bom to preživel. Najbrž bom postal klinik in psihič. Ali pa še kaj hujšega. Počutim se, kot bi se v trgovini name zrušile vse police, vse konzerve s fižolom, vse škatle s špageti, vsi pralni praški ... In ljudje bi to gledali in se mi smejali. Kaj bo rekla Tina? Kako bom to povedal Marku? Najraje bi videl, da me ne bi bilo več. Da bi šel spat in se kakšnih sto let ne bi zbudil. Zbudil bi se, ko bi že vsi pomrli in bi bil sam na svetu. Zakaj se takšne reči sploh dogajajo? Zakaj se dogajajo meni? Zakaj? Belolasi velikan me je še bolj stisnil k sebi, kot da bi me hotel z objemom potolažiti. Odrinil sem ga. »Pusti me! Lažnivec!! Zakaj mi vse to pripoveduješ?!«

»Zato, ker je prav, da veš. Že prej bi ti moral povedati. Majdi sem rekel, naj ti pove. Tudi Jožetu sem rekel. Ko sva se z Majdo razšla, je bila noseča. Potem je spoznala njega. Zaljubila sta se. Začela sta živeti skupaj. Imela sta se rada!«

V **uvodu** zapiši, iz katerega književnega dela je odlomek in kdo je avtor tega dela. Pojasni tudi, za katero vrsto dela gre.

V **jedru** se osredotoči na priložen odlomek in:

- napiši, kdo odlomek govori; to književno osebo predstavi (opiši, kako izgleda in kakšna je po značaju);
- natančno razloži, v kakšnem položaju se je ta oseba znašla in kako se trenutno počuti;
- občutja tega književnega lika primerjaj s svojimi, če bi se kaj podobnega zgodilo tudi tebi;
- pojasni, kako se je ta situacija razrešila in kako je potekalo življenje književne osebe po tem dogodku.
- v največ **petih** povedih opiši še kakšen dogodek iz celotne knjige, ki ti je bil všeč (zanimiv, zabaven, smešen, pomemben, nenavaden ...) in pojasni, zakaj si izbral ravno tega.

V **zaključku** zapiši, s čim se zgodba konča in kakšen se ti zdi ta konec.

Pri pisanju pazi na čitljivost in **pravopisno ustreznost** svojega besedila.

B. PRIMER SPISA

Preberi spis in ugotovi, v kolikšni meri ustreza navodilom. Kaj je pisec spisa upošteval in česa ni?

Priprava na spis: ZGODILO SE MI JE

Odlomek je iz knjige *Kot v filmu*, ki ga je napisal Vinko Möderndorfer. Gre za mladinski roman.

Odlomek pripoveduje Gašper, ki je glavna književna oseba. Gašper je iznajdljiv, pameten, zanima ga veliko stvari in počesan je na prečo. Znašel se je v zelo neprijetni situaciji in počutil se je žalostno in presenečeno, ker je ugotovil, da je sprva živel z očetom, ki ni bil njegov pravi oče. Takrat na jasi pa je izvedel, kdo je njegov pravi oče. Če bi se meni zgodilo kaj takšnega, bi se počutil tako kot Gašper. Situacija se je razrešila tako, da se je Gašper sprijaznil s tem, da je Maks njegov pravi oče. Začel je živeti samo z mamo in počitnice je preživljal pri Maksu. Najboljši dogodek mi je bil, ko je Katarina Velika pognala prvega Gašperjevega očeta na drevo. Izbral sem si ga, ker je bil smešen.

Primer nalog 13 – Kot v filmu**A. NAVODILA ZA ŠOLSKI SPIS**

Preberi odlomek in navodila za pisanje spisa *Kot v filmu*. Upoštevaj vsa navodila.

»JAZ SEM TVOJ OČE.«

Najprej sem mislil, da nisem prav slišal. Potem pa je Maks še enkrat ponovil: »Jaz sem tvoj oče.«

Zafrkava se. Za norca me ima. Vsak hip se bo začel režati.

»Tvoja mama mi je pred nekaj dnevi pisala, da te bo Jože pripeljal k meni ... Po trinajstih letih mi je prvič pisala Jože ne ve, da mi je pisala. Njemu je samo naročila, naj te pripelje.«

»On je moj ata,« sem trmasto rekel.

Belolasi velikan je prikimal. »Razumem, da ti je hudo ... Preden si se rodil, sva z Majdo spoznala, da nisva za skupaj. Za ljubezen ni dovolj, če ima samo eden rad.«

»In mama te ni imela rada!« sem zakričal. Bil sem jezen. Ne vem, zakaj, ampak bil sem strašno jezen. Če bi se zdaj pojavil Žele, bi skočil nanj in ga pretepel kot psa. »Prav je imela, da te ni imela rada!« a sta se.

V uvodu

- predstavi tri podobnosti ali razlike med mladinskima romanoma, ki si ju prebral za domače branje. Upoštevaj tematiko, o kateri govorita, in sporočila, ki jih prinašata; (3)
- pojasni, kateri roman te bolj nagovarja in zakaj. (1)

V **jedru** se osredotoči na priložen odlomek in:

- opiši, kdo sta osebi, ki se pogovarjata, kako se vedeta in počutita; (3)
- napiši, kako se je pogovor končal; (1)
- pojasni, kako bi ti ravnal, če bi bil na fantovem mestu; (2)
- predstavi razplet celotne zgodbe in odnos, ki sta ga Maks in Gašper razvila skozi celotno zgodbo. (2)

V **zaključku** zapiši, katero književno vlogo bi najraje upodobil (igral), če bi po romanu posneli film in bi moral ravno ti igrati v njem. Svojo izbiro utemelji tudi s primeri iz knjige. (3)

V pisanje vključi **primere, nove besede ali stalne besedne zveze**, ki si jih našel v knjigi.

Pri pisanju pazi na čitljivost in pravopisno ustreznost svojega besedila.

MERILA ZA VREDNOTENJE

VSEBINA

15

3t – Učenec predstavi tri podobnosti ali razlike med mladinskima romanoma.

2t – Učenec predstavi dve podobnosti ali razlike med mladinskima romanoma.

1t – Učenec predstavi eno podobnost ali razliko med mladinskima romanoma.

1t – Učenec pojasni, kateri roman ga bolj nagovarja in to utemelji.

Učenec opiše, kako se osebi vedeta in počutita med pogovorom.

Gašper: jezen (besen, zaprepaden), ne sprejema novice, Maksa imenuje lažnivec, počuti se izdanega/prestrašen/osamljen/je žalosten

Maks: kaže ljubezen, naklonjenost do Gašperja, razume in sprejema Gašperja in ga hoče potolažiti (ga objame), prizna, da bi Gašperju morali resnico povedati prej (se mu opraviči za to)

3t – Učenec predstavi 5 ali več lastnosti za obe osebi.

2t – Učenec predstavi 4, ali 3 lastnosti za obe osebi.

1t – Učenec predstavi 2 lastnosti.

0t – Učenec predstavi 1 ali 0 lastnosti.

1t – Učenec napiše, kako se je pogovor končal – pobeg s kolesom, padec, Maks ga odnese v hišo.

1t – Učenec zapiše, kako bi ravnal on na Gašperjevem mestu.

1t – Učenec utemelji, zakaj bi ravnal tako.

Učenec predstavi razplet celotne zgodbe in odnos, ki sta ga Maks in Gašper razvila skozi celotno zgodbo – srečevanje z novim očetom, življenje z mamo, ureditev odnosa s prijateljskima Tino in Markom in Gašperjeva nova spoznanja.

2t – Učenec predstavi 4 značilnosti.

1t – Učenec predstavi 3, 2 značilnosti.

0t – Učenec predstavi 1, 0 značilnosti.

Učenec zapiše, katero književno vlogo bi najraje upodobil (igral), če bi po romanu posneli film in bi moral ravno ti igrati v njem.

3t – Učenec predstavi svoj izbor in navede tri utemeljitve zanj.

2t – Učenec predstavi svoj izbor in navede dve utemeljitvi zanj.

1t – Učenec predstavi svoj izbor in navede eno utemeljitev zanj.

0t – Učenec ne predstavi svojega izbora in/ali ne navede utemeljitev zanj.

MERILA ZA VREDNOTENJE

PRAVOPIŠNA IN SLOVNIČNA PRAVILNOST

Učenec prejme za jezikovno in pravopisno pravilnost največ:

6

- 6t – za slovnično in pravopisno pravilno besedilo le z manjšimi napakami (0–4 napake)
- 5t – za večinoma slovnično in pravopisno pravilno besedilo (5–7 napak)
- 4t – za slovnično in pravopisno delno pravilno besedilo, ki vsebuje več raznovrstnih napak, vendar se te ne ponavljajo (8–10 napak)
- 3t – za slovnično in pravopisno delno pravilno besedilo, ki vsebuje več raznovrstnih napak, vendar se te ne ponavljajo (11–13 napak)
- 2t – za več raznovrstnih slovničnih in pravopisnih napak, ki se ponavljajo (14–16 napak)
- 1t – za več raznovrstnih slovničnih in pravopisnih napak, ki se ponavljajo (17–19 napak)
- 0t – za zelo pogoste in raznovrstne slovnične in pravopisne napake (20 in več napak)

ZGRADBA BESEDILA

Učenec prejme za ustrezno zgradbo največ:

3

- 3t – za logično členjeno in koherentno besedilo
- 2t – za logično členjeno in deloma nekoherentno besedilo
- 1t – za deloma logično in deloma nekoherentno besedilo
- 0t – za nelogično in nekoherentno besedilo

SLOGOVNA USTREZNOST

Učenec prejme za slogovno ustreznost svojega spisa največ:

4

- 4t – za slogovno ustrezno besedilo z bogatim besediščem in le z majhnimi napakami (do 2 napaki)
- 3t – za večinoma slogovno ustrezno besedilo z manjšimi napakami, ki se ne ponavljajo (3–4 napake)
- 2t – za večinoma slogovno ustrezno besedilo z manjšimi napakami, ki se ponavljajo (5–6 napak)
- 1t – za slogovno slabo besedilo, ki vsebuje zelo veliko napak (7–8 napak)
- 0t – za slogovno zelo šibko besedilo, z veliko raznovrstnimi napakami, ki se ponavljajo (9 in več napak)

MERILA ZA VREDNOTENJE

USTVARJALNOST IN IZVIRNOST PISANJA

Učenec prejme za ustvarjalnost, domiselnost in izvirnost pri pisanju svojega spisa največ:

2

2t – za ustvarjalno, domiselno in izvirno pisanje (tudi raba primer in stalnih besednih zvez) v celotnem besedilu

1t – za ustvarjalno, domiselno in izvirno pisanje le v posameznih odstavkih, delih

0t – za neustvarjalno, nedomiselno in neizvirno pisanje, zgolj podajanje odgovorov

Skupaj

Ocena

Sklep

Učenci so, postopno, drugače spoznali veliko in tudi lažje, bolj samostojno pisali šolski spis. Njihovo besedišče je, gledano dolgoročno, širše, če avtorja in besedilo opazujejo iz različnih perspektiv in z različnih virov. Učenci so naloge reševali večinoma uspešno. Največ težav so imeli z iskanjem posameznih primerov v knjigah in z utemeljevanjem posameznih trditev o knjigi. Tudi sami so opažali, da so pridobili veliko besedišča. Pri spisu so razumeli navodila in vedeli, o čem morajo pisati. Nekaterim se je zdelo, da so morali med obravnavo tvoriti veliko besedil.

Poučevanje na takšen način mi omogoča iskanje novih poti. Čeprav priprava gradiva in pregledovanje besedil učencev zahtevata ogromno časa, tako z učenci razvijamo medsebojne odnose, se učimo prevzemanja odgovornosti za svojo (ne)dejavnost, razvijamo odnos do učenja in poučevanja. Pomemben dejavnik za moj način dela je tudi njihov odziv, saj zanje velikokrat ne velja, da se iz učilnice »usujejo kot pesek s tovarnjaka«, kot bi rekel Gašperjev ravnatelj iz obravnavanega romana.

POVZETEK

Sedmošolec ob dveh mladinskih književnih delih sodobnih avtorjev spozna še intervju, obnovo umetnostnih in neumetnostnih besedil, stalno besedno zvezo, samostalnike moškega spola, svojilni in povratni svojilni zaimek ter literarnovedna pojma prvoosebni in tretjeosebni pripovedovalec. Iz 6. razreda ponovi oceno knjige, oblikoslovje ter pravopis, osvoji pa tudi pojem primera, čeprav je to cilj 8. razreda. S tem dosežem, da se pri pouku po vertikali nadgrajuje in dopolnjuje raba strokovnih pojmov, tako pri jeziku kot pri književnosti. Pri postopni obravnavi poleg odlomkov iz romanov uporabljam intervjuje z avtorjema, ocene romanov,

mnenja avtorjev o branju in knjigah večinoma iz Dela, Pila ali drugih spletnih virov. Sestavljam različne tipe nalog, pri tem pa književnost in jezik nenehno prepletam. Poudarjam naloge, ki preverjajo razumevanje in odpravljajo napačne predstave. Ko kaj razumemo, se postavlja vprašanje, kako doseči, da znamo to, kar vidimo in razumemo, tudi ubesediti. Preplet književnosti ter jezika in tvorjenje neumetnostnih besedil o umetnostnih se mi zato zdita ključna.

Učenci samostojno berejo. Pišejo veliko krajših in daljših sestavkov, drug z drugim (v skupinah ali parih) se pogovarjajo ob vnaprej določenih izhodiščih. Drug drugemu vrednotijo besedila (govorjena ali zapisana) po danih kriterijih uspešnosti. Za tvorjena besedila učencem podam povratno informacijo tudi sama po določenih kriterijih. Učenci so po koncu sklopa ocenjeni, notranje pri pouku. Ocena je posledica pisnega izdelka pri pouku ob danem odlomku iz romana in priloženih navodilih za pisanje.

Ključne besede: Zvezde vabijo M. Mazzinija, Kot v filmu V. Möderndorferja, domače branje, obravnava aktualnih objavljenih neumetnostnih besedil o romanih, učno gradivo, spis s strukturiranimi navodili

↘Viri in literatura

- Bojc, Saša, 2015: Iz sveta mladih, v katerem ni časa za iskrene odnose. V: *Delo*. Dostopno na: <http://www.delo.si/kultura/knjiga/iz-sveta-mladih-v-katerem-ni-casa-za-iskrene-odnose.html> (7. 5. 2018).
- Honzak, Mojca, 2017: Miha Mazzini: Zvezde vabijo – prejemnica nagrade skupine Mladinska knjiga Modra ptica. V: *Slovenščina v šoli*, letnik 20, št. 3, str. 57–63.
- Koledar prireditev. *Miha Mazzini in Zvezde vabijo*. Dostopno na: http://www.mladinska.com/knjigarna_konzorcij/dogodki/dogodek?etid=1715 (20. 6. 2018).
- *Pisani list*: časnik, november 2013.
- Plahuta Simčič, Valentina, 2016: *Miha Mazzini zmagal z romanom, v katerem je vse pojasnil samo enkrat*. V: *Delo*. Dostopno na: <http://www.delo.si/kultura/knjiga/miha-mazzini-zmagal-z-romanom-v-katerem-je-vse-pojasnil-samo-enkrat.html> (7. 5. 2018).
- Šoster, Veronika: *Mazzini ima talent! – Zvezde vabijo. Miha Mazzini. Mladinska knjiga, 2016*. Dostopno na: <http://www.trubarjevahisaliterature.si/index.php/rubrike/mlada-kritika/2346-mazzini-ima-talent-->

-zvezde-vabijo-miha-mazzini-mladinska-knjiga-2016-veronika-oster
(7. 5. 2018).

- Štajnpihler, Staša, 2014: Vinko Möderndorfer: »Življenje ni happy end, a treba se je boriti.« V: *Delo*. Dostopno na: <http://www.delo.si/kultura/knjizevni-listi/vinko-moderndorfer-zivljenje-ni-happy-end-a-treba-se-je-boriti.html> (7. 5. 2018)
- Möderndorfer, Vinko, 2013: *Kot v filmu*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Mazzini, Miha, 2016: *Zvezde vabijo*. Ljubljana: Mladinska knjiga Založba; Modra ptica.
- *Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina. [Elektronski vir]*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo; Zavod RS za šolstvo, 2011. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_slovenscina_OS.pdf (7. 5. 2018)

Iz digitalne bralnice ZRSŠ

www.zrss.si/strokovne-resitve/digitalna-bralnica

V digitalni bralnici lahko dve leti po izidu prelistate strokovne revije, ki so izšle pri Zavodu RS za šolstvo in so vam BREZPLAČNO dosegljive tudi v PDF obliki. Prijetno strokovno branje vam želimo.

